

Τριμηνιαίος Δείκτης Οικονομικού Κλίματος

Η έρευνα για την κατάρτιση του δείκτη πραγματοποιείται από την Εταιρία Ανώτατων Στελεχών Επιχειρήσεων (**ΕΑΣΕ**), φορέα που εκφράζει και εκπροσωπεί το ανώτατο επαγγελματικό μάνατζμεντ στην Ελλάδα, με μέλη ανώτατα στελέχη των σημαντικότερων εταιριών της χώρας, σε συνεργασία με την **ICAP Group**, τον μεγαλύτερο όμιλο παροχής υπηρεσιών προς επιχειρήσεις. Η έρευνα διεξάγεται κάθε τρίμηνο στα κορυφαία διευθυντικά στελέχη των μεγαλύτερων ελληνικών επιχειρήσεων με σκοπό την καταγραφή των εκτιμήσεών τους για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση και τις προβλέψεις τους για το εγγύς μέλλον.

Μεθοδολογία

Η έρευνα διεξάγεται στους CEO (Διευθύνοντες Συμβούλους, Προέδρους, Γενικούς Διευθυντές) των 2.000 μεγαλύτερων ελληνικών επιχειρήσεων. Στον πληθυσμό αυτόν προστίθενται τα μέλη της ΕΑΣΕ, έτσι ο πληθυσμός ανέρχεται σε 2.340. Το ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει 11 ερωτήσεις, η συμπλήρωση και καταχώρηση του οποίου γίνεται ηλεκτρονικά μέσω ειδικού λογισμικού και ιστοσελίδας (www.icarb2b.gr). Οι 10 βασικές ερωτήσεις αφορούν την τρέχουσα κατάσταση της οικονομίας και τις μελλοντικές προσδοκίες, ενώ στους CEOs απευθύνονται 1-2 επιπλέον ερωτήσεις που αφορούν σημαντικά θέματα γενικότερου οικονομικού ενδιαφέροντος κατά την περίοδο διεξαγωγής της έρευνας. Από το σύνολο των απαντήσεων στις 10 βασικές ερωτήσεις κατασκευάζεται ο γενικός δείκτης (ΕΑΣΕ/ICAP-CEO General Index). Από τις απαντήσεις που αφορούν μόνο στην τρέχουσα οικονομική κατάσταση κατασκευάζεται ο δείκτης τρέχουσας οικονομικής κατάστασης (ΕΑΣΕ/ICAP-CEO Current status Index), ενώ από τις απαντήσεις που σχετίζονται με τις μελλοντικές εκτιμήσεις κατασκευάζεται ο δείκτης προσδοκιών (ΕΑΣΕ/ICAP-CEO Expectation Index). Η μετατροπή των απαντήσεων σε δείκτη και στη συνέχεια σε χρονολογική σειρά πραγματοποιήθηκε με τη χρήση της μεθόδου net-balances (διαφορές θετικών-αρνητικών απαντήσεων)¹. Όλοι οι δείκτες είναι τριμηνιαίοι με βάση το 4^ο τρίμηνο του 2008 που πραγματοποιήθηκε η πρώτη έρευνα. Η παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας περιλαμβάνει επιπλέον την ποσοστιαία κατανομή των απαντήσεων ανά ερώτηση, ενώ γίνεται ανάλυση των απαντήσεων ανάλογα με το μέγεθος των επιχειρήσεων οι οποίες διακρίθηκαν σε τρία στρώματα με κριτήριο την απασχόληση (Μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις με απασχόληση που δεν υπερβαίνει τα 100 άτομα, μεγάλες επιχειρήσεις με 101-300 εργαζόμενους και πολύ μεγάλες επιχειρήσεις με 301 απασχολούμενους και άνω) και ανάλογα με τον τομέα δραστηριοποίησης όπου οι επιχειρήσεις διακρίθηκαν σε τρία στρώματα (αγροτικά προϊόντα-βιομηχανία-ενέργεια-κατασκευές, εμπόριο, υπηρεσίες). Το δείγμα ενημερώνεται σε κάθε έρευνα κατά ένα μικρό ποσοστό, ώστε να παρακολουθεί τις εξελίξεις των οικονομικών μεγεθών των επιχειρήσεων καθώς και τις μετακινήσεις των ανώτατων στελεχών.

¹ OECD, *Business Tendency Surveys-A handbook*, 2003.

Οι τρέχουσες διεθνείς οικονομικές εξελίξεις και η κατάσταση στην Ελλάδα

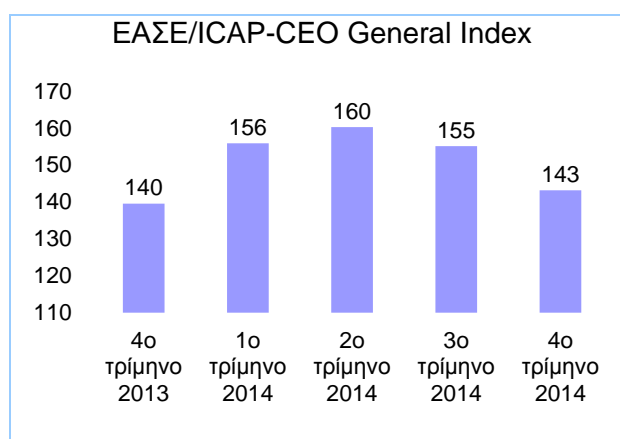
Σύμφωνα με τις πρόσφατες εκτιμήσεις της Eurostat κατά το 3^ο τρίμηνο του 2014 το ΑΕΠ των 18 χωρών της ευρωζώνης αυξήθηκε οριακά κατά 0,2%, ενώ των 28 χωρών μελών της Ε.Ε. κατά 0,3% έναντι του προηγούμενου τριμήνου². Σε σύγκριση με το 3^ο τρίμηνο του 2013 ο ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ σημείωσε αύξηση 0,8% στην ευρωζώνη και κατά +1,3% στην Ε.Ε.(28). Στις ΗΠΑ ο ρυθμός ανάπτυξης το τρίτο τρίμηνο του 2014 (έναντι του 3^{ου} τριμήνου 2013) διαμορφώθηκε σε +2,4%. Η υψηλότερη ανάπτυξη έναντι του αντίστοιχου τριμήνου του προηγούμενου έτους καταγράφηκε στην Πολωνία (+3,4%) και ακολούθησαν Ουγγαρία και Σλοβενία (+3,1%) Μ. Βρετανία και Ρουμανία (+3,0%), Λιθουανία (+2,6%), Σλοβακία (+2,5%), Λετονία και Τσεχία (+2,4%), Εσθονία (+2,3%), Σουηδία (+2,1%). Αρνητική ανάπτυξη σημειώθηκε στην Κύπρο (-2,0%), Κροατία και Ιταλία (-0,5%), Φινλανδία (-0,3%). Ο ρυθμός ανάπτυξης στην Ελλάδα διαμορφώθηκε σε (+1,6%).

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Ε.Ε. στις χώρες της ευρωζώνης για το 2015 προβλέπεται ανάπτυξη (+1,1%) και το 2016 (+1,7%). Για την Ελλάδα σύμφωνα με την European Commission οι προβλέψεις για το έτος 2015 διαμορφώνονται σε (+2,9%) και για το 2016 (+3,7%)³, ενώ οι προβλέψεις του ΟΟΣΑ είναι συντηρητικότερες (+2,3%) για το 2015 και (+3,3%) για το 2016⁴.

Ο δείκτης επιχειρηματικού κλίματος (BCI)⁵ για την ευρωζώνη παρέμεινε σχεδόν στάσιμος σε πολύ χαμηλά επίπεδα (+0,02) τον Σεπτέμβριο του 2014, έναντι (+0,04) τον Δεκέμβριο του 2014.

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος τον Δεκέμβριο του 2014.

Ο γενικός δείκτης οικονομικού κλίματος (ΕΑΣΕ/ICAP-CEO General Index) το τέταρτο τρίμηνο του 2014 σημείωσε νέα πτώση στις 143 μονάδες και διαμορφώθηκε στα ίδια επίπεδα με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2013. Η κάμψη του δείκτη αποτυπώνει την αβεβαιότητα των CEOs για τις εξελίξεις στην οικονομία μετά από την προκήρυξη των εκλογών και τη ρευστότητα στο πολιτικό σύστημα της χώρας. Η ανησυχία των CEOs είναι ιδιαίτερα εμφανής στις προσδοκίες τους για το επόμενο έτος.

² Eurostat, newsrelease euroindicators, 5 December 2014.

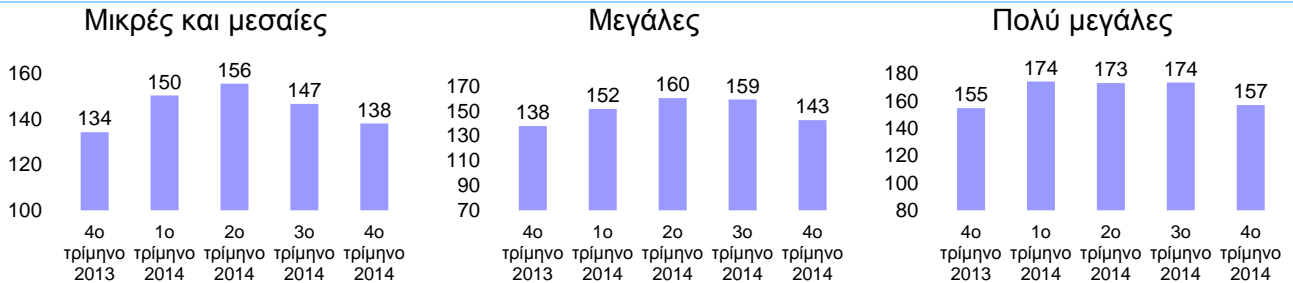
³ European Commission, European Economy Statistical Annex, Autumn 2014.

⁴ OECD, Greece - Economic forecast (November 2014).

⁵ European Commission, Business Climate Indicator for the Euro Area, December 2014.

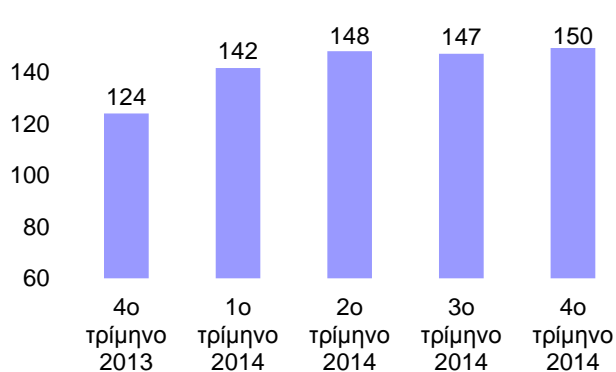
Η ανάλυση των αποτελεσμάτων ανά τάξη μεγέθους δείχνει κάμψη του δείκτη σε όλα τα μεγέθη επιχειρήσεων.

ΕΑΣΕ/ICAP-CEO Confidence Index ανά μέγεθος επιχείρησης με κριτήριο την απασχόληση

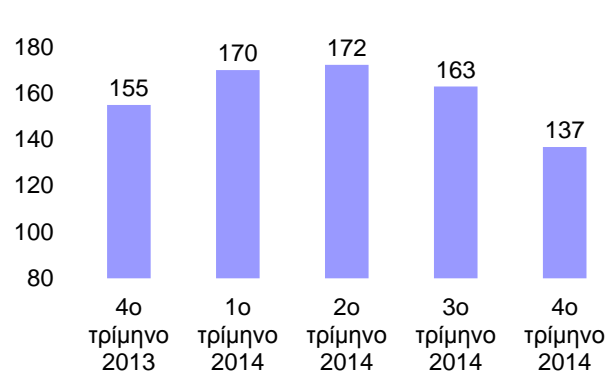

Ο δείκτης τρέχουσας οικονομικής κατάστασης (ΕΑΣΕ-CEO Current Status Index) διαμορφώθηκε στις 150 μονάδες έναντι 147 το προηγούμενο τρίμηνο σημειώνοντας μικρή άνοδο, ενώ ο δείκτης προσδοκιών σημείωσε αξιόλογη πτώση στις 137 μονάδες έναντι 163 μονάδων του προηγούμενου τριμήνου.

ΕΑΣΕ/ICAP-CEO Current Status Index

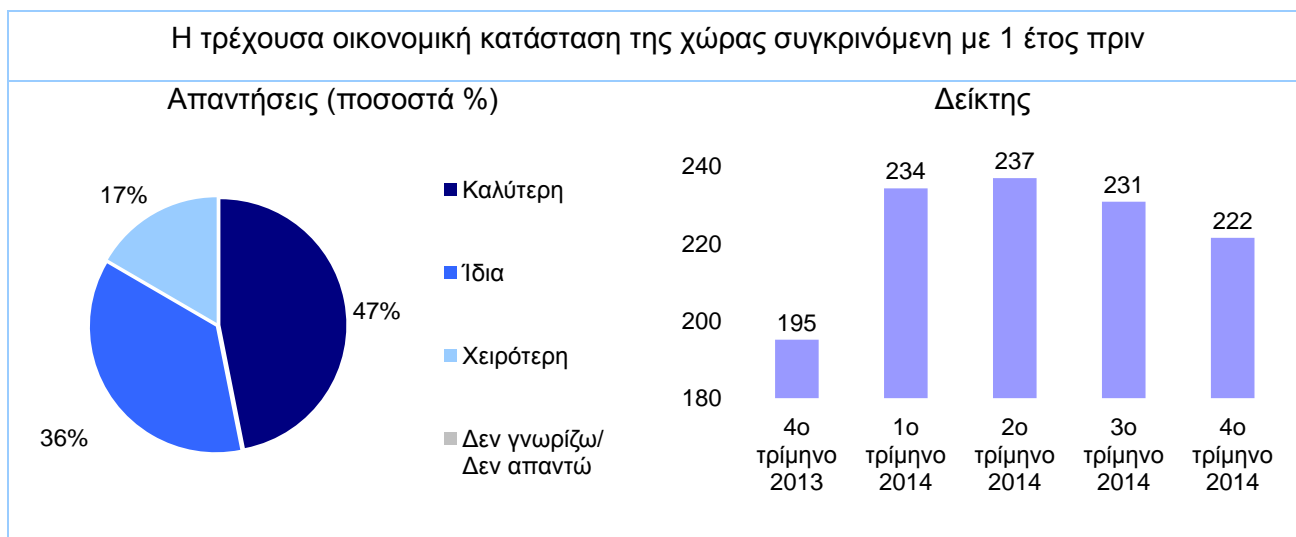

ΕΑΣΕ/ICAP-CEO Expectation Index

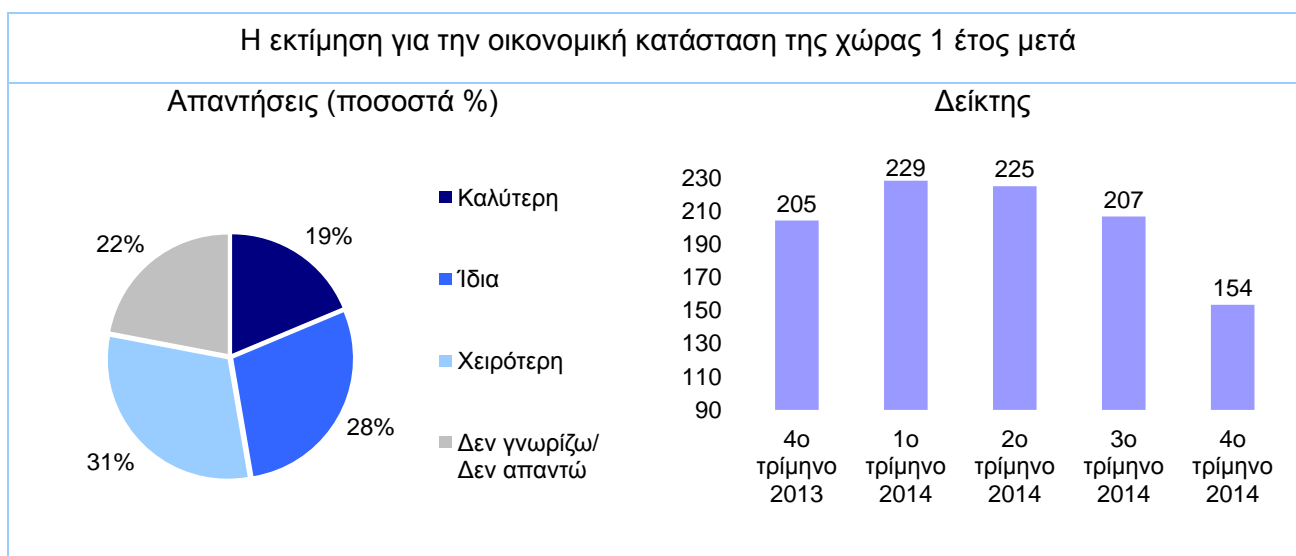

Τα αναλυτικά αποτελέσματα της έρευνας Δεκεμβρίου-Ιανουαρίου 2014

Ο δείκτης τρέχουσας οικονομικής κατάστασης της χώρας σημείωσε πτώση και διαμορφώθηκε στις 222 μονάδες έναντι 231 το προηγούμενο τρίμηνο. Διαφοροποίηση ωστόσο καταγράφεται μεταξύ των κλάδων. Στο εμπόριο ο δείκτης παρουσίασε στασιμότητα, ενώ αντίθετα στη βιομηχανία και τις υπηρεσίες σημείωσε πτώση. Στασιμότητα παρατηρήθηκε επίσης στις πολύ μεγάλες επιχειρήσεις έναντι μείωσης του δείκτη για τις μικρομεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις.

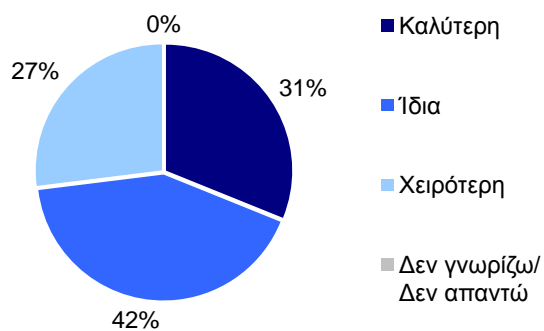
Ο δείκτης οικονομικής κατάστασης της χώρας ένα έτος μετά σημείωσε κάθετη πτώση στις 154 μονάδες έναντι 207 του προηγούμενου τριμήνου. Το ποσοστό των CEOs που εκτιμά ότι η οικονομική κατάσταση της χώρας θα είναι καλύτερη στο επόμενο έτος συρρικνώθηκε σε 19% έναντι 47% το προηγούμενο τρίμηνο. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι το 22% των CEOs εκφράζουν αβεβαιότητα για την πορεία της οικονομίας το επόμενο έτος, έναντι μόλις 8% το προηγούμενο τρίμηνο.

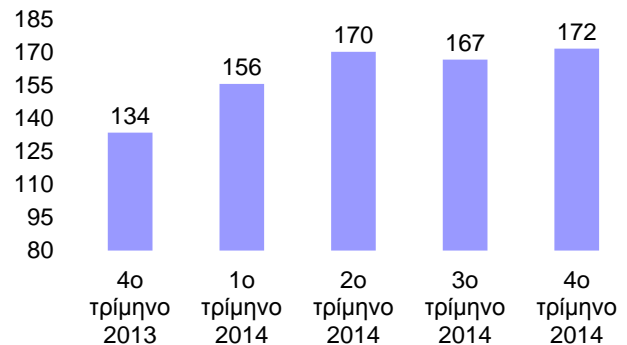
Ο δείκτης της τρέχουσας οικονομικής κατάστασης του κλάδου στον οποίο δραστηριοποιούνται οι επιχειρήσεις σημείωσε μικρή άνοδο στις 172 μονάδες έναντι 167 το προηγούμενο τρίμηνο. Η ανοδική πορεία του δείκτη οφείλεται στο εμπόριο, ενώ στη βιομηχανία και τις υπηρεσίες καταγράφηκε στασιμότητα.

Η τρέχουσα οικονομική κατάσταση του κλάδου δραστηριοποίησης σε σχέση με 1 έτος πριν

Απαντήσεις (ποσοστά %)

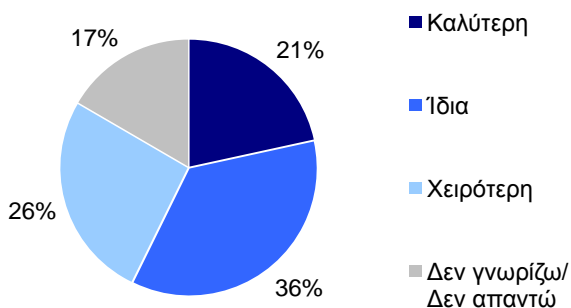
Δείκτης

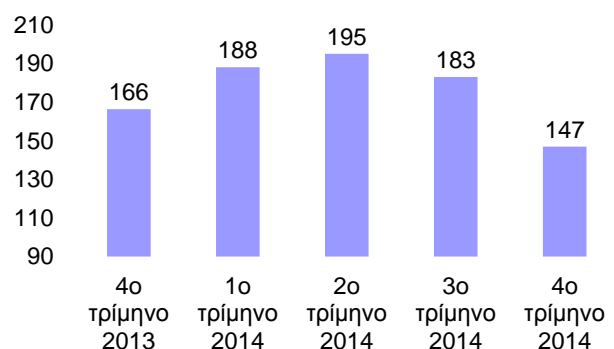
Ο δείκτης προσδοκιών για την οικονομική κατάσταση του κλάδου δραστηριοποίησης μειώθηκε σημαντικά στις 147 μονάδες έναντι 183 το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που θεωρούν ότι σε έναν χρόνο οι κλάδοι που δραστηριοποιούνται θα είναι σε καλύτερη οικονομική κατάσταση σε σχέση με την τωρινή μειώθηκε δραματικά σε 21% έναντι 41% το προηγούμενο τρίμηνο. Παράλληλα αυξήθηκε σε 17% (έναντι 5% το προηγούμενο τρίμηνο) το μερίδιο των CEOs που λόγω της πολιτικής αβεβαιότητας δεν είναι σε θέση να εκτιμήσει την πορεία του κλάδου για το επόμενο έτος.

Η εκτίμηση για την οικονομική κατάσταση του κλάδου δραστηριοποίησης 1 έτος μετά

Απαντήσεις (ποσοστά %)

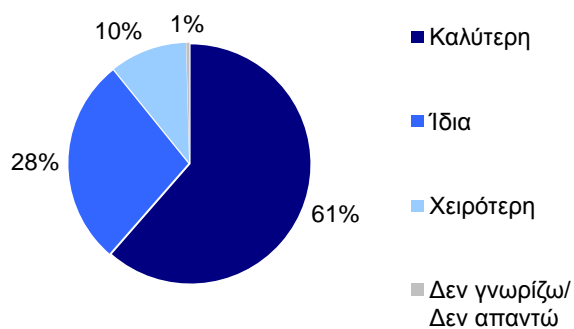
Δείκτης

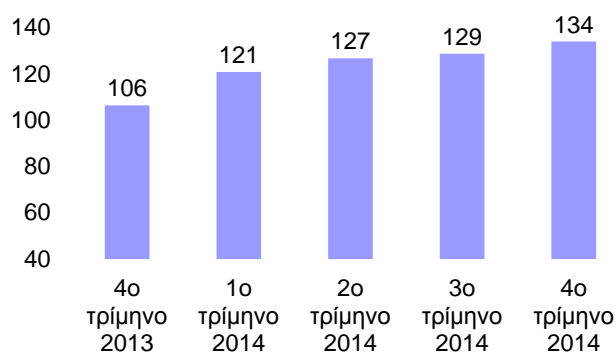
Παρά την αβεβαιότητα εξακολουθεί να επικρατεί θετικό κλίμα μεταξύ των CEOs σχετικά με την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων που διοικούν. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι η τρέχουσα οικονομική κατάσταση των εταιριών τους είναι καλύτερη σε σχέση με ένα έτος πριν αυξήθηκε σε 61% έναντι 55% το προηγούμενο τρίμηνο. Το γεγονός αυτό οδήγησε σε μικρή αύξηση του δείκτη στις 134 μονάδες.

Η τρέχουσα οικονομική κατάσταση της εταιρίας συγκρινόμενη με 1 έτος πριν

Απαντήσεις (ποσοστά %)

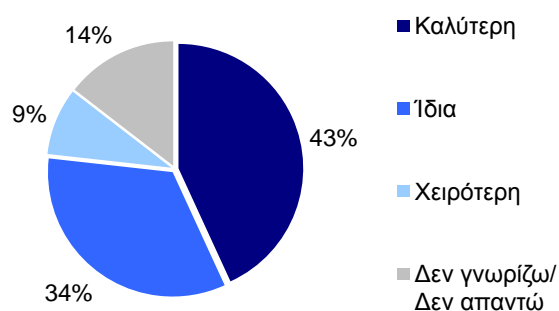
Δείκτης

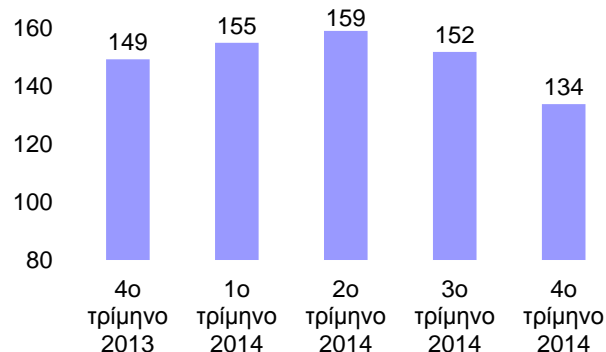
Ο δείκτης προσδοκιών των CEOs για την οικονομική κατάσταση της εταιρίας τους το επόμενο έτος σημείωσε πτώση στις 134 μονάδες έναντι 152 το προηγούμενο τρίμηνο. Ωστόσο, η μείωση αυτή είναι κατά πολύ ηπιότερη της αντίστοιχης για το σύνολο της οικονομίας και για τον κλάδο δραστηριοποίησης. Παράλληλα όμως αυξήθηκε η αβεβαιότητα αφού το 14% των CEOs δεν είναι σε θέση να προβλέψουν τη μελλοντική πορεία των επιχειρήσεων που διοικούν.

Η εκτίμηση για την οικονομική κατάσταση της εταιρίας 1 έτος μετά

Απαντήσεις (ποσοστά %)

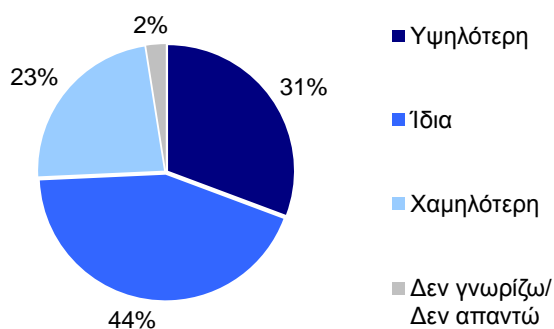
Δείκτης

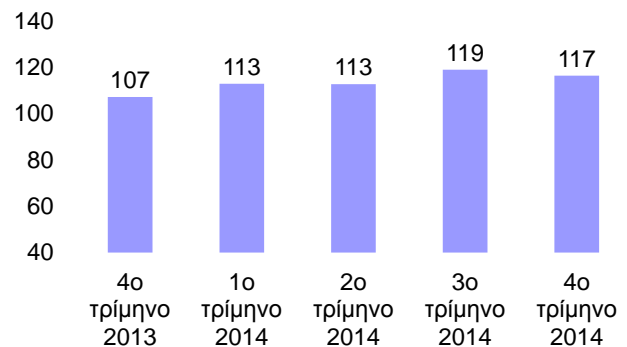
Ο δείκτης τρεχουσών δαπανών για επενδύσεις παγίου κεφαλαίου παρουσίασε μικρή κάμψη στις 117 μονάδες έναντι 119 το προηγούμενο τρίμηνο. Ωστόσο αυξήθηκε σε 31% (έναντι 26% το προηγούμενο τρίμηνο) το ποσοστό των CEOs που δήλωσαν ότι η τρέχουσα επενδυτική δαπάνη των επιχειρήσεων που διοικούν είναι υψηλότερη σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Η τρέχουσα δαπάνη για επενδύσεις παγίου κεφαλαίου της εταιρίας σε σχέση με 1 έτος πριν

Απαντήσεις (ποσοστά %)

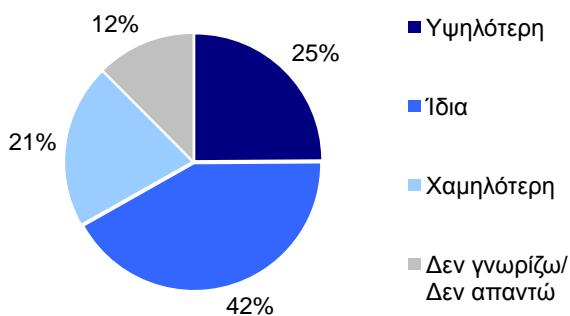
Δείκτης

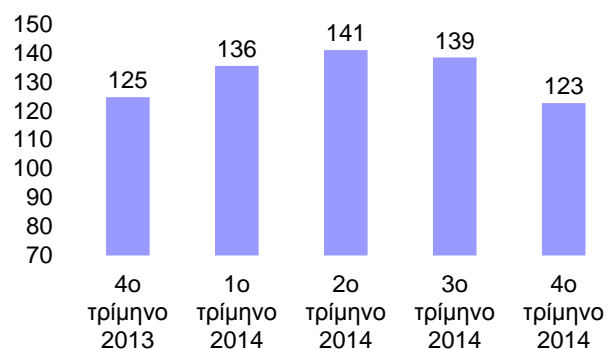
Ο δείκτης επενδυτικών προσδοκιών σημείωσε πτώση και διαμορφώθηκε στις 123 μονάδες έναντι 139 το προηγούμενο τρίμηνο. Οι CEOs σε ποσοστό 25% (έναντι 34% το προηγούμενο τρίμηνο) δηλώνουν ότι η επενδυτική δαπάνη στις επιχειρήσεις που διοικούν θα είναι υψηλότερη κατά τον επόμενο χρόνο.

Η εκτίμηση για την δαπάνη επενδύσεων παγίου κεφαλαίου της εταιρίας 1 έτος μετά

Απαντήσεις (ποσοστά %)

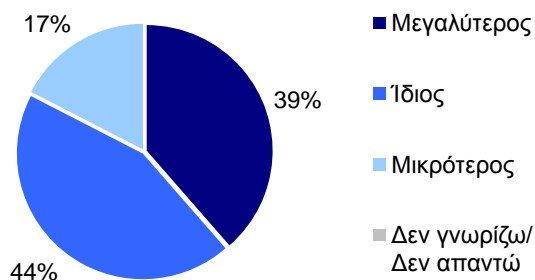
Δείκτης

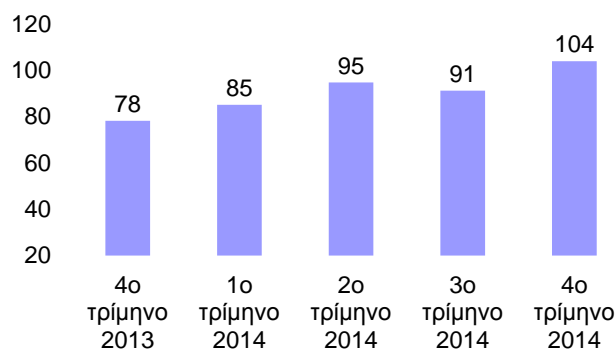
Ο δείκτης τρέχουσας απασχόλησης επανήλθε στην ανοδική τάση και διαμορφώθηκε στις 104 μονάδες έναντι 91 το προηγούμενο τρίμηνο. Αξιόλογη είναι η αύξηση σε 39% (έναντι 31% το προηγούμενο τρίμηνο) του ποσοστού των CEOs που δήλωσαν ότι είναι αυξημένος ο αριθμός των εργαζομένων στις επιχειρήσεις που διοικούν.

Ο αριθμός εργαζομένων της εταιρίας συγκρινόμενος με 1 έτος πριν

Απαντήσεις (ποσοστά %)

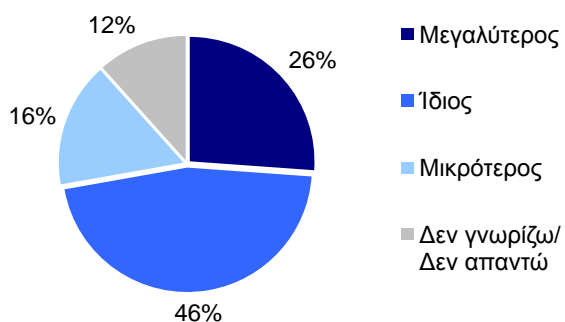
Δείκτης

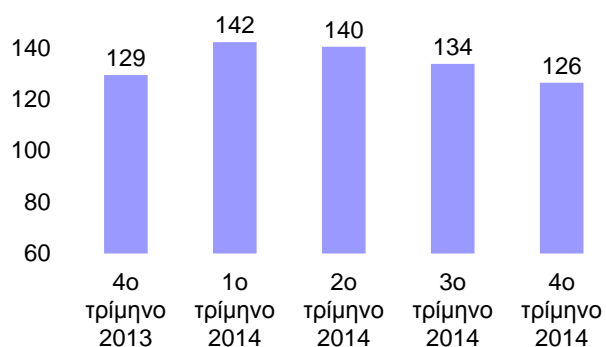
Αντίθετα, ο δείκτης προσδοκιών απασχόλησης συνέχισε την πτωτική πορεία και διαμορφώθηκε στις 126 μονάδες έναντι 134 το προηγούμενο τρίμηνο. Παρά την καθοδική τάση του δείκτη το 26% των CEOs δήλωσαν ότι το επόμενο έτος η απασχόληση στις εταιρίες που διοικούν θα είναι αυξημένη, ποσοστό που αυξάνεται σε 32% στους CEOs των πολύ μεγάλων επιχειρήσεων.

Ο αριθμός εργαζομένων της εταιρίας 1 έτος μετά

Απαντήσεις (ποσοστά %)

Δείκτης

Εκτός των βασικών ερωτήσεων που υποβάλλονται κάθε τρίμηνο στους CEOs, ζητήθηκε επιπλέον

Οι προτεραιότητες της νέας κυβέρνησης που θα προκύψει από τις Εθνικές Εκλογές

η γνώμη τους για τις προτεραιότητες της νέας κυβέρνησης που θα προκύψει από τις Εθνικές Εκλογές. Το 69% των CEOs θεωρούν ότι η νέα κυβέρνηση θα πρέπει να εξετάσει τη δυνατότητα ηπιότερης προσαρμογής μέσα στα πλαίσια της Ε.Ε. χωρίς ωστόσο να διαταράξει τις σχέσεις με τους Δανειστές. Το 23% των CEOs (ποσοστό που αυξάνεται στο 32% για τις πολύ μεγάλες επιχειρήσεις) πιστεύουν ότι πρέπει να τηρήσει το συμφωνηθέν με τους Δανειστές

πρόγραμμα, ενώ το 8% δηλώνει ότι πρέπει να επαναδιαπραγματευθεί το μεγαλύτερο μέρος των όρων του προγράμματος.